
Když vybraná škola zklame, zkusíme to jinak

Když vybraná škola zklame, zkusíme to jinak

Některé děti ztratí chuť do učení jenom proto, že neobstojí při poměrování s ostatními. V domácím vzdělávání se ale měří jen samy se sebou, s tím, co už dokázaly a co ještě ne.

Dvanáctiletý Daniel je evidentně tvořivý chlapec. O tom svědčí mimo jiné velmi pěkné obrázky, které maluje, ale i krátké příběhy, jež vymýšlí. Když je ale zapisuje rukou, pak jedine tiskacím písmem a s větším množstvím gramatických chyb, než je obvyklé. Psací písmo se nikdy nenaučil. Bojuje totiž s dosti těžkou formou dyslexie (poruchou čtení), dysgrafie (poruchou psaní) a také takzvané dysortografie. To je vývojová porucha, která znemožňuje naučit se správně pravopis. „Rok a půl jsme se učili, která samohláska ve slově máma je ta dlouhá a která krátká,“ říká Danielova matka Kateřina Jančaříková.

Se čtením to rovněž nebylo jednoduché. Když čte chlapec nahlas, ještě dnes vyslovuje některá slova chybně. Ve skutečnosti však významu rozumí dobře. A hlavně, čte pořád, někdy i celou knížku za den.

Myslí mu to, ale jinak

Podle matky by Daniel v běžné škole obstál jen těžko. Pořád by byl ten vzadu, možná poslední, což by se docela určitě podepsalo na celé jeho osobnosti.

Daniel však do školy nechodí, vzdělává se doma. „Myslí mu to perfektně, ale jinak než ostatním,“ vysvětluje matka.

Nikdy si svou poruchu neuvědomil, protože nebyl srovnáván. Rodiče hledali (a nacházeli) originální způsoby výuky, které synovi vyhovují a

přízpůsobili se jeho tempu. Rodina Jančaříková, která má celkem čtyři děti, vsadila přitom na domácí vzdělávání nikoliv až s druhým Danielem, ale již s prvorozeným Joelem. Ten problémy s učením neměl. Naopak, v šesti sedmi letech hrozilo nebezpečí, že se bude ve škole nudit. „Býval by mohl klidně přeskočit první třídu, ale to se nám nezdálo vhodné, tak jsme začali s učením doma,“ říká Kateřina Jančaříková, která vystudovala Přírodovědeckou fakultu UK a před časem se pustila také do studia na fakultě pedagogické.

Teď už chodí třináctiletý Joel na osmileté Gymnázium Buďánka zaměřené na děti s vysokým IQ.

Na gymnázium (jiné) se na podzim chystá i Daniel, i když v jeho případě si nejsou rodiče jisti, jestli bude škola schopna jeho zvláštnosti akceptovat a dostatečně je rozvíjet. „Kdyby se měl po večerech s naší pomocí učit to, co by měl umět ze školy, byla by to zbytečná ztráta času,“ míní otec (matematik) i matka. V takovém případě by se prý pokusili pokračovat v domácím vzdělávání i na druhém stupni.

Problém je v tom, že něco takového školský zákon neumožňuje. Tato forma výuky je určena jen pro stupeň první, tedy od první do páté třídy, a ani tak ji nelze provozovat bez doporučení psychologa a dalších „papírů“.

Danielovi rodiče by nejraději, kdyby se možnosti rozšířily. Když se to ale nestane, chtějí v krajním případě hledat nějakou jinou cestu. Podle nich takové možnosti existují a už nyní se využívají. O podrobnostech však nechtějí hovořit, protože by mohli vyvolat negativní reakce ministerských úředníků.

Ve skutečnosti se jim do krkolomných řešení nechce, ale obava, že by syn přišel ve škole o chuť učit se a tvořit, je větší. Dali by přednost tomu, aby i u nás, tak jako v některých dalších zemích, bylo možné vzdělávat dítě doma po celou povinnou školní docházku.

Sociální izolace se neobávají. Jejich děti chodí do různých kroužků. Ostatně když jsme za nimi byli, Daniel a šestiletá Ester trávili právě čas na výtvarné výchově mimo domov. S dalšími dětmi sportují, chodí do přírody, hrají šachy.

Také jejich vzdělávací výsledky jsou velmi dobré. Nejstarší Joel, který chodí do sekundy, dělá prý nejvíc seminárních prací ze třídy, účastní se olympiád a je úspěšný v šachových turnajích.

S prodloužením se nepočítá

Možnost domácího vzdělávání existuje v České republice zhruba od poloviny devadesátých let. Zprvu šlo jen o experiment. Školský zákon, který platí od roku 2005, již tuto možnost kodifikuje, avšak jen pro první stupeň základní školy a navíc jen na doporučení psychologa (to však nebývá zásadnější problém).

Uvažuje se na oficiálních místech, že by se šance domácího vzdělávání rozšířila i na druhý stupeň základní školy? Zdá se, že ne. Jak LN řekla Karolína Svobodová z ministerstva školství, je tu obava, že náročnější předměty včetně dvou jazyků už by rodiče tak snadno nezvládali.

Radka Kvačková